

08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 275

פרשת בא | אמונת חכמים - בסיס לאמונה בה'

מסי לרות אל הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 רשמי מסע
- 4 מנגינה שנתקעה בהתחלטה
- 8 ברית בין הבתרים
- 11 מעלתו של שבט לוי
- 13 אזי חיים בלעונו
- 15 הגיעה עת הגאולה
- 19 נרמזים ומבינים
- 20 ברא עולמו במדת הרחמים
- 22 כיצד לומדים תורה
- 26 ענין ההשתטחות
- 27 העולה מן האמור להלכה ולמעשה

מוקדש לעילוי נשמת אמנו היקרה
אוריאל בת זחורה ז"ל
נלב"ע י"ט סיוון התש"ע
ולהבריל לברכה והצלחה
יואל ושרה למומן הי"ו

מוקדש לעילוי נשמת
בן ציון בן לאה ז"ל
נלב"ע כ"ז אייר התשפ"ב
ולהבריל להצלחה בגשמיות ורוחניות
ל דוד דודר הי"ו
ולכל משפ' מורחי הי"ו

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המוא"ר לארץ

התנסות והפצת ספרי מורינו ודינו הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל

8771301 ת.ד. 345 נתיבות 08-37-40-200

office@h-l.org.il

www.hameir-laarets.org.il

08-649-9859 קו 'המאיר לארץ'

08-37-40-200

077-223-1130

המאיר לארץ

054-26-380-26 לקבלת 'רגע של אור'

ע"ר 580654762 | למוטד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת בא

רשמי מסע

לקו נשמע קול מבשר: אתה מוזמן להצטרף לטיסה!

ודוקא אז, כאילו לעצבן, החלו הימים להאט את קצב הילוכם... כל שעה שעברה היתה נראית כמו חודש...

איה העט שיכול לתאר את עוצמת ההתרגשות בעת ההמראה מנתב"ג... ולאחר תפילת שחרית בקראקא, התחלנו את 'ההשתטחות' בציונו של הרמ"א...

בחלוף השעות זכינו לעבור מציון לציון...

מסביבי עמדו יהודים יקרים, פניהם להוטות בדביקות, ומעיניהם העצומות זורמים נחלי דמעות. דמעות של געגועים וכיסופים, דמעות של תשוקה ורצון...

ואני? אני עמדתי בצד ולבי יבש כעץ...

חיפשתי בתוך לבי פנימה איזו שהיא נקודה להיתפש בה, להתרומם עמה. אך לא מצאתי כלום. ההרגשה היתה כאילו מישוהו לקח משחת נעלים וצבע בשחור את כל שדה הראיה...

ביום חמישי י"ט טבת תשפ"ג בשעה ארבע לפנות בוקר נפגשו גלגלי המטוס עם מסלול הנחיתה בנתב"ג.

הנוסעים קמו, חילצו את עצמותיהם, וירדו אט אט מן המטוס.

פניו של אחד מהנוסעים שידרו אכזבה. ואכן, תחושת החמצה מילאה את כל ישותו... לאחר שלקח את מזוודותיו התיישב באחת מפיונות הטרמינל השקטות והעלה זכרונות...

וברשותו נשתף אתכם עם זכרונותיו:

השמועה שהתפשטה במהירות מילאה את הלבבות בשמחה עצומה - 'בית המדרש 'המאיר' לארץ' מתארגן למסע קודש בפולין'.

ובתוכנית: השתטחות על קברי צדיקים.

בין השומעים הייתי אני, ומאז ששמעתי פעם לבי בתקוה מהולה בחרדה: 'האם גם אני אזכה להשתתף?'

ובאחד הימים צלצל הפלאפון, על הצג היה המספר של המאיר לארץ, ואני עניתי מתוך תקוה. מעבר

לא חשתי שום רגש!

המילים: 'לבי התחמץ בקרבי' לא

מספיקים לתאר את מה

שחשתי באותה שעה!

למה? למה לא זכיתי להארת פנים?

למה?...¹

אכן, אין מה לומר זכרונות כואבים.

ובטח אתם שואלים את עצמכם: למה

שיתפנו אתכם בכאבו? וכי אתם

יכולים לעזור לו?

אם כך אתם חושבים, אתם צודקים, אתם לא

יכולים לעזור לו, אך בכל זאת שיתפנו

אתכם בכאבו, כדי שנלמד ממה שקרה לו.

וכדי שנוכל ללמוד ולהבין, נצטרך גם

הפעם לעזרתו של יוסי...

המסע חלף במהירות, ובסופו זכינו

להגיע אל ציונו של איש

אלקים נורא רבי אלימלך מליז'ענסק,

הנועם אלימלך זי"ע"א.

האוטובוסים נעצרו, הדלתות נפתחו,

ועשרות אנשים פרצו

מהם אפופים בלהט קודש של

געגועים ורצו לציון הקדוש. שם,

סמוך לרבי אלימלך מליז'ענסק, האירו

הלבבות באור נשגב, וההתייפחות

תפסה תאוצה...

ורק אני, עמדתי שם, שומם ודוה, ללא

שום הרגש, ללא שום תחושה...

מעין החכמה

והרבי היה מייגע לו כיצד לתקנם. הוא היה

מורה לו, למשל, היכן וכיצד להכניס בורג,

או כמה ברגים, והכפרי היה ממלא אחר

הוראותיו בדייקנות, ואמנם הצליח תמיד

לתקן את הטעון תיקון בכלים המקולקלים.

במשך שנה, או יותר, לא היו לו הפרעות

בבישול היין שרף, ואז שוב היו הדוד

או המבער מתקלקלים, והוא נסע גם הפעם

אל רבו לקבל עצה לתיקונם, וחוזר חלילה.

במשך שנים רבות היה הכפרי נוהג לשאול

את רבי אלימלך מליז'ענסק כל דבר

קטן או גדול, ומקבל את דבריו ללא ערעור.

לימים הלך רבי אלימלך לבית עולמו, וגם

הכפרי שבק חיים לכל חי.

1. בספר האחים הקדושים (לר. וינגרטן -

עמוד 311), הובא כך:

ישב הגה"ק רבי יעקב יצחק, היחזוהי

מלובלין, במסיבת חסידיו ושוחח

עמם על חשיבות ההתקשרות לצדיקים.

ובמהלך השיחה סיפר: מעשה בכפרי

פשוט, איש תמים ובלתי מלומד,

שהיה מתפרנס מעשיית יין שרף. היו לו דוד

ומבער לצורך בישול היין והכנתו, ואת

תוצרתו היה מוכר לאיכרים הגויים.

לפעמים היו הדוד והמבער מתקלקלים,

ולא היה באפשרותו לעשות את

היין שרף לצורך פרנסתו, במקרה כזה היה

נוהג לנסוע אל רבי אלימלך מליז'ענסק,

אחר כך נדמה היה לכפרי, השרוי בעולם הדמיון, כי נוסע הוא אל רבו רבי אלימלך, עד שהגיע למחוז חפצו, והתייצב לפני הרבי.

רבי, התקלקלו לי הדוד והמבער, מה עלי לעשות? - שאל הכפרי.

אוי - גער בו רבי אלימלך - הלא אתה מת, והינך בעולם הבא.

כשהוכיח לו הרבי כי אמנם נמצא הוא בעולם האמת, הבין הכפרי את מצבו, והחל לבכות מרה באומרו: ירא אני ללכת מכאן, כי מי יודע מה יעשו לי מלאכי החבלה. פוחד הנני מפני אש הגיהנם, אשר בוודאי יוליכו אותי אליו.

אם כבר הגעת לכאן - השיב רבי אלימלך - השאר כאן.

כך נשאר הכפרי אצל רבי אלימלך בגן עדן, ולמרות היותו איש פשוט, זכה ליהנות מזיו השכינה, יחד עם שאר הצדיקים, וכל זאת רק בגלל היותו בא תמיד לרבו לשאול בעצתו על כל דבר.

ומלאכי החבלה? - סיים החוזה מלובלין סיפור זה - ממתניינן לכפרי עד עצם היום הזה...

אך לא רק מי שהכיר את רבי אלימלך בימי חייו כך, אלא אפילו מי שזכה להשתטח על ציונו הקדוש.

וכך סיפר הגה"צ רבי שלום שבדרון זיע"א (שאל אביך ויגדך, חלק ג - עמוד קלד):

הגה"ק רבי דוב בעריש מטשעבין זיע"א סירב בהיותו אברך להתעטר בכתר הרבנות, מחמת שלא רצה ליהנות מכתרה של תורה,

לאחר פטירתו היה הכפרי שרוי בעולם הדמיון. היה נדמה לו שהוא חי ומנהל את עסקיו כרגיל - מכין את יין השרף ומוכר אותו לאיכרים הנכרים. פעם התקלקלו הדוד והמבער, והוא רצה לנסוע אל רבי אלימלך ולשאול אותו מה לעשות, אך סביבו עמדו מלאכי חבלה, שנדמו לו בצורתם כבניו וכחתניו, והם ניסו להניאו מלנסוע אל הרבי, באומרם לו: אנו ניתן לך עצה איך לתקן את הכלים, ולשם מה עליך להרחיק ולנסוע עד רבי אלימלך?

נתנו לו מלאכי החבלה עצה לתיקון הדוד והמבער, אך לאחר יום או יומיים הם התקלקלו שנית. עתה גדל עוד יותר חשקו של הכפרי לנסוע אל הרבי, ושוב ניסו הבנים והחתנים למנוע בעדו מלעשות זאת, ותיקנו בעצמם את הדוד והמבער, אך גם הפעם החזיק התיקון מעמד רק זמן קצר.

רצונו של הכפרי ושאירתו לנסוע אל רבי אלימלך גברו והלכו, ובכל פעם שהתקלקלו הדוד והמבער, לאחר שתוקנו מחדש, גדל חשקו עוד יותר. ומלאכי החבלה המחופשים לבניו וחתניו ניסו למנוע ממנו לנסוע לרבו בכל כחותיהם, והוא התקוטט ורב עמהם... ולבסוף, צעק עליהם: אני הבעל הבית כאן, אני נוסע, ומי שלא מוצא חן בעיניו יכול לעוף מפה!

ובשמים, לא ידעו מה לעשות, איך ילך לרבי אלימלך והוא מת?... ואחר דיונים סוערים בבית דין של מעלה פסקו כי חייבים להניח לו ללכת אל רבו, כי כשם שבחייו היה נוסע תמיד אל הרבי בכל עת ובכל מצב, ושואל אותו על דבר קטן כגדול, כך גם לאחר פטירתו חייבים להרשות לו להגיע אליו.

מנגינה שנתקעה בהתחלטה

הסיום, ויחד עם רבבות עמך ישראל התרגש ושמח בשמחת התורה. האירוע היה מושלם, ההפקה נדירה, האוכל מושקע וטעים, וצילי התזמורת נעמו לאזנים...

אך ללא ספק, דרשות הרבנים היו מסמר הערב! נאומים חוצבי להבות בבאיור גודל מעלת לומדי ההלכה,² ובביאור רום שגב מעלת המתמידים

מודעות ענק של ארגון 'דרשו' הזמינו את הציבור הרחב למסיבת סיום כל חלקי המשנה ברורה, שתיערך באולם מפואר, במעמד מרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור, ובשילוב תוכנית אומנותית עשירה ויחודית.

למרות שיוסי לא נמנה על המסיימים בכל זאת רגליו נשאוהו אל מסיבת

מעין החכמה

לא נחה דעתו של הנגיד, ולמשמע דברי הרב 'התחכם' ואמר: הלא ידוע שבעל הנועם אלימלך זיע"א הבטיח שמי שיזכה לבוא על קברו בוודאי ימות בתשובה, ואם כך, במוצאי שבת אקח את העגלון שלי ואסע מיד לקברו של הצדיק, והלא בוודאי חשוב בעל הנועם אלימלך מן הרב, כך שאתגבר גם על אזהרה זו שלו, שאמות בלי תשובה...

ואמנם, במוצאי שבת יצא עם עגלונו לכיוון קברו של בעל הנועם אלימלך, אבל מיד לאחר שיצאו מן העיר - נפל הנגיד מן העגלה ומת!

סיים הרב מטשעבין זצ"ל את הסיפור ובענותנותו האופיינית תלה הכל בבעל הנועם אלימלך: הנה רואים אנו כיצד שומר בעל הנועם אלימלך זי"ע על הבטחתו - אותו עז פנים לא הגיע לקברו, ובמילא מת בלא תשובה!...

2. ובפרט שעל ידי לימוד ההלכה זוכים לשמור שבת כראוי, שהיא עיקר קדושתו של היהודי. וכמו שכתב הגה"ק רבי

ולפרנסתו עסק במסחר. אבל נסיבות המצב הכלכלי הביאוהו לכך שהיה נאלץ לעזוב את מסחרו ועלה לכהן פאר כרב ואב"ד טשעבין.

פעם אחת התבטא ואמר על עצמו, שמעולם לא הקפיד על אדם, חוץ מפעם אחת, אבל גם אז הקפיד רק מתוך חשש שלא תיפגע מרותו הרבנית. ומעשה שהיה כך היה:

בתקופה הראשונה לכהונתו ברבנות, נפל סכסוך בין שנים מיהודי העיר, שאחד מהם נמנה עם חשובי הקהילה, והובא הסכסוך לפניו, ולאחר ששמע את שני הצדדים - פסק לטובת היהודי הפשוט, והנגיד יצא חייב.

הנגיד שהיה מתקיפי הקהל, כעס וזעם, ובהזדמנות הראשונה שבא לבית הכנסת, פרץ בדברים גסים נגד הרב: 'איך זה שאדם פשוט, ששלח עד לא מזמן ידו במסחר, בא לשפוט פשוט, ועוד פוסק נגדו'.

עמד הרב מטשעבין והאזין לכל הגידופים בלי אומר דבר, ורק לאחר שסיים הנגיד ללכות בו את זעמו, הפטיר לעומתו: 'עז פנים לגיהנם! מובטחני שימות בלי תשובה!'

פרשת בא - מנגינה שנתקעה בהתחלה

לטעום את המתיקות... לחוש את העריבות... לא יכל להפסיק. או אז עבר להולנד שם התגיייר. ושינה שמו לאברהם בן אברהם. ועסק בתורה בכל כחו. לימים חזר לפולין ועבר לגור בעיירה קטנה בשם 'איליה' הסמוכה לוויילנא וגם שם התמיד בתורה בחשק רב.

חלפו זמנים ופתאום נודעה זהותו, נעצר ונלקח בידי הכנסייה שם ניסו הם בכל כחם להחזיר אותו לדתם אך ללא הועיל, בשל כך פסקו עליו גזר דין מוות בשריפה.

המדורה בוערת, גיצי אש ניתזים לכל עבר, אברהם בן אברהם עומד ופסע בינו לפני השלכתו למדורה כשאל המקום מתקרב אדם בדמות כפרי מגושם עוטה מעיל ארוך ונעליו מכוסות בוץ. היה זה הגאון הקדוש רבי אלכסנדר זיסקינד בעל 'יסוד ושורש העבודה' שסיכן את חייו ממש (שכן לאף יהודי אסור היה לשהות במקום בזמן ההוצאה להורג) ובא להיות עם אברהם באותה עת.

אברהם בירך: 'אשר קידשנו במצוותיו וציונו על קידוש ה', רבי אלכסנדר ענה אמן, ואברהם נזרק לאש...

מסירות נפש כזאת עוררה התפעלות רבה... **ליל** שבת קודש, הגה"ק רבי חיים מצאנז יושב בשולחנו הטהור ומסביבו עומדים חסידיו. ורבי חיים פתח ואמר:

אחת מהסיבות שעוררו את לבו של הגר צדק רבי אברהם פוטוצקי לקבל על עצמו דת ישראל, היה המחזה שחזה במו עיניו:

אחד מהיהודים שהתגוררו באחוזתו של הגרף (האציל) פוטוצקי (אביו של אברהם) היה איש שמוח במיוחד. בעל לשון מיוחדת וחריפה, וכשרון חיקוי יוצא מהכלל...

נתן מברסלב זיע"א (ליקוטי הלכות, עירובי תחומין - הלכה ו אות א), וז"ל:

כי עיקר קדושת ישראל הוא קדושת שבת קודש, שהוא כלל כל התורה כולה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה כי כל הקדושות שישראל ממשיכין על עצמן על ידי תורה ומצוות, הם בחינת קדושת שבת כמובא בספרים, כי קדושת שבת צריכין להמשיך על עצמו בכל ששת ימי החול, שזהו בחינת: 'זכור את יום השבת לקדשו', וזכרה מאחד בשבת, היינו על ידי כל התורה והמצוות שעושים בכל ימי החול על ידי זה ממשיכין על עצמן קדושת שבת שהיא כלל קדושת ישראל...

ובענין זה נספר (מגן אבות באבוב - עמוד תת):

אחת ממשפחות האצילים המפורסמות בפולין - לפני למעלה ממאתים חמישים שנה - היתה משפחת 'פוטוצקי'.

עושרה היה אגדי, ושטחי האדמה שעמדו תחת רשותה היו גדולים, ובהם היו שדות חקלאיים, תחנות קמח, בתי מרוח ומבשלות שכר... אלפי פועלים עבדו כשכירים בעסק המשפחתי...

אחד מבניה המוצלחים של משפחה זו היה 'ולנטין פוטוצקי'. הוריו המאושרים יעדוהו לגדלות... וגם הוא לא אכזב את הצפיות...

אך, בלילות... על משכבו בלילות... כריתו היתה נספגת בדמעות, בדמעות סמיכות ועבות... נפשו היתה מתייסרת ובוכה, רע ומר היה לה כי הרגישה את הריקנות... חשה את האפסיות... ומאסה היא בכל החיצוניות.

באחד הימים החליט לעזוב את הכל! נסע לפריז שם זכה להכיר רב יהודי אשר לבקשתו לימדו את תורת ישראל, וכשרק החל

לבו של יוסי החל לבעור באש קודש ובלבו גמלה החלטה: גם אני מצטרף למעגל הלומדים'. ואכן, יום למחרת הצטרף יוסי ללומדי העמוד היומי בהלכה, ולאושרו לא היה גבול...

שהשקיעו כחות עצומים בעמל ויגיעה, בנחישות והתמדה יומיומית, קובץ על יד ירבה, הלכה ועוד הלכה שמצטברות לכל חלקי המשנה ברורה...

ואז זה קרה!

מעין החכמה

ואין לו במה לחבוש את פצעיו, ולכן נטל סמים ותחבושות מבית אביו ופנה אל בית היהודי.

כאשר גילה אותו הגרף התלהב והודיע לו: מעתה אתה תהיה הבדרן המשפחתי!

הוא צועד לביתו של היהודי ובמוחו רצים תסריטי אימה... חדר אפלול, קודר וחשוך, היהודי שוכב על מטתו מדמם ופצוע, גניחותיו ממלאים את האויר...

ומאז בכל אירוע היה מופיע היהודי, וצורך בדיחות בידו.

מסביבו ניצבים אשתו וילדיו ופורכים ידיהם ביאוש...

יום חמישי בערב, דפיקות נשמעו על דלת ביתו של היהודי. בפתח עמד שליח של הגרף והודיע: מחר - ביום ששי - הגרף עורך מסיבה וביקש שתגיע...

סוף סוף הוא הגיע, והציץ מבעד לחלון... ההלם גרם לו לקפוא במקומו, זרם מוזר - שלא חש מעולם - חשמל את גופו...

ליהודי לא היתה ברירה, והוא הגיע... כיון שנתאחרה השעה ועמד היום להעריב ביקש היהודי מהגרף שיניחו לשוב אל ביתו טרם כניסת השבת.

הבית טבול באור יקרות, שולחן ערוך בכלי זכוכית מבריקים... ובראש השולחן עומד היהודי כמלך בגדוד ומקדש על היין כשפניו מאירות ומבהיקות... וקולו מתוק, מתוק...

הגרף שהיה שתוי מרוב היין ששתה, חרה אפו בו והחל להכותו מכות נמרצות, וגם את כלביו שיסה בו, ואורחיו ישבו ושחקו...

בחוסר אימון שפסף עיניו... זה היהודי שרק לפני שעה קלה ביזוהו והשפילוהו וגירו בו כלבים להזיקו!?

אחרי שעה ארוכה קם היהודי מן הארץ בשארית כחותיו, ושב אל ביתו חבול ופצוע, וכיון שלא נותר לו זמן רב לכניסת השבת, מיהר להתרחץ ולחבוש את פצעיו, ולבש בגדי שבת וקיבל פני שבת מלכתא באנפה נהירין.

איך הוא הצליח להתרומם כל כך, ופניו מאירות ומבהיקות יותר מכל פניהם של עשירי ואצילי פולין!?

בן הגרף שצפה במעללי אביו רגז בלבו על הדבר, וחרה לו היטב על אכזריותו והתעללותו ביהודי על לא עוול בכפו, וכיון שפנה היום חשש שמא יהודי זה עני ואביון הוא

דבר זה השאיר עליו רושם כביר, וזאת היתה אחת מן הסיבות שברבות הימים קיבל על עצמו להצטרף לאומה הישראלית!

וידמה בדעתו כאילו באותו היום עבר בים, והאומר בשמחה מוחלין לו עונותיו.

ושוב החל לבו של יוסי לבעור באש קודש ובלבו גמלה החלטה: 'ממחר אני אקרא את שירת הים בכוונה!'...³

יום ועוד יום חלפו, ומספר העמודים הלך וגדל...

וביום אחד הוא הגיע לסימן נ"א, ושם הוא למד את דברי המשנה ברורה שכתב כך (ס"ק ז): **'ויאמר שירת הים בשמחה,**

מעין החכמה

את שירת הים. ומוסיף רבי סימון שם ואומר: 'כל מי שנעשה לו נס ואומר שירה, בידוע שמוחלין לו כל עונותיו ונעשה בריה חדשה.'

מחמת מעלתה העצומה של שירת הים, תיקנו רבותינו הקדושים שלפני שנאמר את שירת הים בתפילת שחרית, קודם כל נאמר את שירתו של דוד המלך, דהיינו את ששת הפרקים האחרונים של ספר תהלים אשר סודם רם ונישא - כדי שעל ידי אמירת פרקים קדושים אלו נכרות את כל הקוצים והחוחים הרחניים, דהיינו את כל הקליפות העומדות בדרכנו בתחילת התפילה, ורק אחר כך נוכל להגיע למעלה עצומה של אמירת שירת הים. לכן פרקי התהלים הללו נקראים 'פסוקי דזמרה', שהוא מלשון מזמרה שזומרת וכורתת את כל הקוצים.

לכן צריך כל אדם להשתדל בכל כחו ממש להגיע לתפילת שחרית בזמן ולא לאחר, כדי שיזכה לומר את כל סדר התפילה ללא שום דילוג חלילה, וממילא יהיה כח בתפילה שלו לפעול פעולות עצומות בשמים.

יש לזכור שהתפילה היא בבחינת: "סֵלַם מִצֵּב אֲרָצָה וְרָאֵשׁוּ מִגֵּיעַ הַשְּׁמַיְמָה" (בראשית כח, יב), וכמו שבסולם שלם ניתן לעלות בבטחה, ואילו בסולם רעוע ושבור לא די שלא ניתן לעלות, אלא יש בכך גם סכנת נפילה, כך גם בנוגע לעבודת התפילה:

3. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר (אמרי נועם, פרשת בשלח - מאמר ט), וז"ל:

גילו לנו חז"ל הקדושים שעל ידי אמירת שירת הים בכוונה, נמחלים עונותיו של האדם! וכמו שכתב הגה"ק רבי חיים יוסף דוד אזולאי זיע"א (צפורן שמיר, סימן ב - אות כד): 'הפליגו בזוהר הקדוש באמירת שירת הים, וסודה אחר פסוקי דזמרה, שהוא עילוי מאוד ונחת רוח לשכינת עוזנו. ועל כן צריך לאומרה בשמחה רבה ובנעימה, ויצויר בדעתו כאילו עומד ביבשה בתוך הים והמצרים נטבעים והוא ניצול, והיא סגולה לכפרת עונותו כידוע.'

ונראה שדברי קדשו של מרן החיד"א שאמירת שירת הים היא 'סגולה לכפרת עונות', נסמכים על דברי רבי סימון במדרש (שוחר טוב - על תהלים, מזמור יח) שבאותו זמן שנעשה לעם ישראל נס קריעת ים סוף ואמרו את שירת הים נמחלו כל עונותיהם, שנאמר: "וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת-יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף" (שמות טו, כב) - 'שהסיען מהחטאים שלהם'.

לכן כל מי שאומר את שירת הים בשמחה ובכוונה, ומצויר בדעתו כאילו הוא עומד כעת ביבשה בתוך הים והמצרים טובעים והוא ניצול (כדברי החיד"א הני"ט), גם לו נמחלים כל העונות כפי שנמחלו לעם ישראל בזמן שאמרו

וכעבור 29 מילים (מהמילה 'וישע') הוא הגיע למילים: "ויאמינו בה' ובמשה עבדו" (שם פסוק לא), ושם הוא נעצר.

שתיקה אפפה את ישותו.

'אני לא מבין: מה יצא למשה רבינו בכך שהאמינו בו?'⁴

ומצחו נחרש קמטים...

למחרת הגיע יוסי לבית הכנסת, ובמחשבותיו רצו המנגינות, באיזו מנגינה אנגן את שירת הים? - הרהר לעצמו.

התפילה החלה, ועד מהרה יוסי מצא את עצמו מתחיל את המילים: "וישע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים" (שמות יד, ל)...

ברית בין הבתרים

השמש החלה לנטות לכיוון מערב, ואברהם אבינו האדם הגדול בענקים, זכה לחוש את 'תרדמת הנבואה', את אותה תחושה נכספת ומופלאה שבו

אברהם אבינו בן שבעים שנה, מאחריו שבעים שנות עליה, שנים רצופות של קדושה וטהרה, עשיית חסד ואהבת הבריות... ואברהם זוכה לנבואה.

מעין החכמה

בה רמזים על העולם שעבר ועל העולם שיהיה לעתיד לבוא, ועל ימות המשיח, ועליה תלויים כל התשבחות האחרות שאומרים העליונים והתחתונים. וכל מי שזוכה לומר שירה זאת בעולם הזה, יזכה לומר אותה בימות המשיח, בשמחת השכינה הקדושה והקב"ה...

4. וזה לשון קדשו של הגה"ק רבי אלעזר מליז'ענסק זיע"א (אגרת הקודש המודפסת בסוף הספר הקדוש נועם אלימלך):

'**הנה** מצינו בשירת הים שכתוב ויאמינו בה' ובמשה עבדו, ומה לנו מזה שישאל האמינו במשה, הגם שהשם יתברך הבטיח למשה: "וְיָגֵם בְּךָ יְאֻמִּינוּ לְעוֹלָם" (שמות יט, טו), מה לו למשה רבינו מזה, וכי רצונו היה שיאמינו ישראל בו, הלא לא היה חפץ רק שיאמינו בה'?

כשהתפילה היא שלימה מתחילתה ועד סופה, יש בכחה להעלות את האדם למדרגות נפלאות, ולפעול בשמים - גדולות ונצורות, אך אם האדם מתחיל להתפלל מאמצע התפילה או מדגל קטעים שונים בתפילה ח"ו והתפילה היא חסרה, אזי היא חלשה ופגומה ואין בכחה למשוך ישועות ולתקן את כל התיקונים העצומים... ועל כן חיוב גדול על האדם להשתדל שתהיה תפילתו שלימה מתחילתה ועד סופה, ולא יחסיר או ידלג שום קטע בתפילה.

ונסיים בדברי הזוהר הקדוש (בשלח דף נד ע"ב) המדברים ממעלת הזוכה לומר את שירת הים בכל יום בכוונה ובשמחה, וזה לשון קדשו (בתרגום לעברית):

כל אדם שאומר את שירת הים בכל יום ומכוין בה, יזכה לאומרה לעתיד לבוא, שהרי יש

מֵה־תֵּתֶן לִי וְאֶנְכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי (שם)
פסוק ב)!

והקב"ה מבטיח לאברהם אבינו: "הִבֵּט נָא הַשְּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זְרָעָךָ" (שם פסוק ה.).

ואברהם אבינו האמין בה', וכך נאמר: "וַהֲאֵמֵן בַּה' וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה" (שם פסוק ו!);⁵

הגוף הגשמי מפסיק לרגע להיות מסך מבדיל בין האדם למראות האלקות.

הקב"ה מתגלה לאברהם ואומר לו מילות עידוד ופרגון: אשריך אברהם, על כל העבודה שאתה עובד אותי, על הנחת רוח העצומה שאתה גורם לי, ודע לך "שְׁכָרְךָ הִרְבֵּה מְאֹד" (בראשית טו, א). ואברהם אומר: "ה' "

מעין החכמה

חכם, ירא שמים, עדין נפש ובעל רגישות נדירה. במהלך כל השנים הוא לא השמיע צלילון של טרוניא, לא שביב של אכזבה, ואף לא גרגיר אבק של יאוש. אבל ביתנו היה כה ריק משמחת ילדים. בכתלים לא היו קשקושי צבעים, ואף קוביית משחק או צעצוע לא נחבאו מתחת למיטה או מאחורי הדלת.

'אשה' עקרה, גלגלתי שוב ושוב את המילים בפי ומיררתי בבכי. ידעתי שעל פי ההלכה יכול הבעל לגרש את אשתו אחרי עשר שנות נישואין. לא חששתי מכיוון כזה, ידעתי שאישי לא יעשה זאת לעולם, אך גם מבלי לחשוש מכך, הרגשתי את משמעות העשור שנסגר זה עתה מאחורינו. לאחר שעות ארוכות של ישיבה עצובה וחסרת מנוח, החלטתי לקום ולעשות מעשה - לנסוע אל גדול הדור, הגה"ק רבי שלמה זלמן אויערבאך, ולבקש את ברכתו.

דפקתי בעדינות על הדלת. הרב פתח, וככל מי שהכירו הוקסמתי מהארת פניו הלבבית. 'במה אוכל לעזור?' שאל.

סיפרתי על בעלי הצדיק, על שלום הבית, ואז פרצתי בבכי גדול: 'עשר שנות נישואין,

5. בדרשה שדרש הגה"צ רבי שלמה לוינסטיין שליט"א אמר כך (ומתוק האור - אברהם אבינו, עמוד קפא):

לאחר שאומר הכתוב: "וַהֲאֵמֵן בַּה'" (בראשית טו, ו), הוא מוסיף: "וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה" (שם).

נשאלת השאלה, מדוע נחשב הדבר לצדקה?

וביאר הרמב"ן: אין הכוונה שהקב"ה חשב לאברהם לצדקה, אלא ההיפך - אברהם אבינו חשב לקב"ה צדקה את העובדה שהבטיח לו.

הרי לנו נקודה מרכזית בהוויתו של אברהם אבינו: הוא הרגיש שלא מגיע לו כלום! על אף שעמד כבר כמה וכמה פעמים בנסיונות עבור הקב"ה, והוא מפיץ את שם ה' בעולם - הוא לא מרגיש שעשה כלום. ההיפך, כל מה שעושה לו ה' יתברך הוא כולו חסד, וכשהוא מבטיח שיהיו לו ילדים - אין זו אלא צדקה.

בהקשר לכך, סיפר הגאון הרב נחמן פוקסבורמר שליט"א את הסיפור הבא:

באותו לילה ארוך, ישבתי בביתי ובכיתי. היה זה אור ליום נישואינו העשירי... זכרתי להודות לקב"ה על שזיכני בבעל אברך תלמידי

לא היה לי הרבה כסף, אך יצאתי לקניה גדולה של ממתקים בכל הסוגים והמינים. ופלות, חלוח, קוקוס, שוקולדים, שקדים, תמרים, סוכריות חטיפים... קניתי מפוינים מרהיבים וארזתי סלסלות מתוקות בעיצוב סגוני ומשובב עין.

התחלתי לעבור ממיטה למיטה בחיך ובמאור פנים, כשאני אוזנת את עגלת הנירוסטה, המעוצבת בשלל צלופנים וניירות מרשרשים, וכל כולה תענוג לעין, לחיך וללב. כל מטרתי היתה לעשות כרצון איש ואשה, שבשעות הקשות הללו בוודאי ובוודאי שכל גילוי של מתיקות והארת פנים הם נכס נצחי עבורם.

השקעתי במצוה זו את הלב, הנשמה, הכח והכסף. התאהבתי בחסד הזה, וכל חיך קטנטן של חולה שובב את נפשי. כשהביעו את תודתם ביקשתי שיברכו אותי בשמחה שספק אם אני ראוייה לה... ידעתי כי שכינה שורה למעלה מראשותיו של חולה, והמבריאים הללו הם צדיקים אמיתיים שאינם בועטים ביסורים, ולכן ברכתם ראוייה שתתקיים.

כעבור שנה נולד לנו בן במזל טוב, ואחרי ארבע שנים נוספות - תאומות מקסימות... מתנות מהקב"ה שלא חייב לנו כלום, ורק משפיע עלינו שפע שאין לו מדה...

כמוכן, שגם אני לא הפסקתי עם החובה שאינני חייבת. לא ויתרתי על המשך ההתעסקות בהמתקת חייהם של האנשים והנשים הנמצאים בקומה השביעית, ובחסדי ה' יבראו... מדי יום שני בשבוע אני שם עם אמי שתחיה, ולפעמים עם בנותי. אנו מחלקות מאות סלסלות מתוקות שממתיקות חיים, כדי ללכת בדרכי הקב"ה ולהטיב גם כשאיננו חייבים.

ללא ילדים... לבי מנסה לקושש שברי תקוה וחלקי ישועה... והלילה ליל נישואינו העשירי!...

הוא הניח לי לבכות מעט, וכשנרגעתי פתח ואמר: 'אני מצטער מאוד בשבילך'. קולו לחש ועיניו היו מורדות. הוא הגביה קולו מעט והוסיף: 'אבל הקב"ה לא חייב לתת לך ילדים... הוא לא חייב לתת לך בריאות, ולא חייב לתת לך פרנסה, בית או משפחה...' בקול תקיף וחד סיכם את דבריו: 'הקב"ה לא חייב כלום!'

לא מצאתי מילים בפי הודיתי לו על דבריו ועשיתי צעד אחד לכיוון היציאה, כשקולו השיגני 'אבלי', הפניתי לעברו את ראשי, והרגשתי כמו צביה לכודה המוצאת פתח מילוט ממצודה. 'אבל דעי לך, שאם את תעשי למען אנשים מה שאת לא חייבת, אז מן השמים יעשו אתך מה שלא חייבים לך. כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים, ומדה כנגד מדה לא בטלה...'

יצאתי משם כשאני משננת את המשפט הזה, מדקדקת במילותיו כמו בקריאת שמע. 'אם את תעשי למען אנשים מה שאת לא חייבת, מן השמים יעשו אתך מה שלא חייבים לך.'

כשירדתי במדרגות בכיתי, כי בזה הרגע קיבלתי מתנה עצומה - פרספקטיבה חדשה לכל החיים. הבטתי אל השחקים ולחשתי: 'רבונו של עולם, הבנתי הכל. אני בתך האוהבת שמבטיחה לך, שכמו שאתה נותן בחינם לכולם, לבני אנוש, לחיות, לעופות ולכל בריותך, גם אני אתן מזמני, מכספי ומהכחות שלי לילדיך. אני אעשה למענם המון, גם אם אני אינני חייבת...'

כעבור זמן התגבשה בלבי החלטה להפנות את מרצי, הוני ואוני למחלקה הכי, הכי... אונקולוגיה.

תקופה ראשונה - 'גר יהיה זרעה בארץ לא להם', ולמרות זאת הם יחיו בנחת ובשלוה.

תקופה שנייה - 'ועבדום וענו אתם', בעינויים קשים ומרים, עד כדי שחיקת ואיבוד האישיות!⁶

ומצאנו בביאור הגר"א (או"ח, סימן תל - אות ב) שכתב, שהארבע מאות שנה (שהתחילו עם לידתו של יצחק) הסתיימו בשבת הגדול!

זה לשון קדשו: שמאז (משבת הגדול) התחילה הגאולה על ידי לקיחתו (של קרבן פסח)!

ויש להתבונן, האם יש קשר בין לקיחת הקרבן לגאולה?

ובאותה נבואה, מראה לו הקב"ה מחזה נורא הוד, הוא מראה לו את כל מה שיעברו עם ישראל בניו עם אומות העולם, את כל אלפי השנים של הרדיפות, ההריגות, האכזריות, והרשעות.

וממשיך הקב"ה ומגלה לו: דע לך כי המסלול הזה יתחיל עם לידתו של בנך, יצחק אבינו, מעת לידתו תתחלנה 400 שנות גירות בארץ לא להם. וכמו שנאמר: "ויאמר לאברהם ידע תדע פי גר יהיה זרעה בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה" (שם פסוק יג).

ורבותינו פירשו שהפסוק הזה מתחלק לשתי תקופות.

מעלתו של שבט לוי

אך לא מבואר בפסוק כיצד נעשה המעבר. לא מבואר בפסוק איך הצליחו המצרים לקחת את עם ישראל ולשעבד אותם? איך אחרי 314 שנה של חיים נורמלים הצליחו המצרים להפוך את עם ישראל לעבדים שפלים!?

ונחזור שוב: בברית בין הבתרים גילה הקב"ה לאברהם שבניו עתידים להיות גרים 400 שנה. וה-400 שנה הללו מתחלקים לשתי תקופות: שי"ד (314 שנה), פ"ו (86 שנה). **והפסוק** מסכם את 86 שנות העבדות כך: "ועבדום וענו אתם" (בראשית טו, יג).

מעין החכמה

ועינוי וקושי שעבוד, 86 גימטריא אלהיים מדת הדין, אבל שי"ד (314) שנים גר בארץ לא להם אבל בריוח והיינו **שד"י אלהיים**, אבל שמי הוי"ה לא נודעתי להם עד שבא משה רבינו עליו השלום...

6. וביאר הגה"ק רבי משה סופר זיע"א (חתם סופר על התורה), וז"ל:
"כי גר יהיה זרעה... ארבע מאות שנה" (בראשית טו, יג) - 86 (פ"ו) שנה האחרונים היו בעבדות

גשמי, שהגויים משתעבדים בנו ומצרים לנו וגוזרים עלינו גזירות.

אך כידוע, לכל דבר גשמי יש שורש פנימי רוחני... והשורש של גלות גשמית הוא גלות רוחנית, היינו שהגויים הצליחו להשפיע עלינו מהשקפותיהם ודעותיהם והלכי רוחם.

ולכן, רק אם נוצרה בלבנו איזו שהיא הרגשת חשיבות כלפי הגויים שאנו תחת שליטתם, ואנו נכנעים תחתיהם ומושפעים מהם על ידי עליונותם עלינו, באופן שהתחושה שהם חשובים ועליונים קנתה שבייתה בלבבנו מבלי משים, רק זה נותן להם את האפשרות לשלוט עלינו בצורה גשמית.

אילו היינו מצליחים לבודד את עצמנו לגמרי מהשפעת הגויים שאנו שרויים בתוכם, לא היתה להם שום שליטה עלינו! וראיה ברורה לזה, שהרי שבט לוי לא היו בשעבוד מצרים, למרות שמבחינה טבעית אין לזה שום הסבר הגיוני. הסיבה לכך היא אחת ויחידה: שבט לוי דבקו בעץ החיים, הבדילו את עצמם מדרכי הגויים באופן מוחלט,

אמנם ענין זה לא מבואר בפסוק הנ"ל, אך מצאנו במקום אחר שהתורה הקדושה ביארה, וכך היא אמרה: "או הנסה אלהים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באתת ובמופתים ובמלחמה ובקד חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים גדלים ככל אשר עשה לכם ה' אלהיכם במצרים לעיניך" (דברים ד, לד).

ובמילים הספורות הללו - 'לקחת לו גוי מקרב גוי' - מתארת התורה כיצד הצליחו המצרים, וכמו שביארו במדרש:⁷

'אמר רבי אבא בר אחא בשם רבי חנין, מהו 'גוי מקרב גוי', כאדם ששומט את העובר ממעי בהמה... אמר רבי אבין בשם רבי סימון, מהו 'מקרב גוי', שהיו מובלעים בתוך מעיהם, שנאמר: "חיים בלעונו" (תהלים קכד, ג).

והיינו, שבשנות השעבוד נבלעו עם ישראל בתוך המצרים כעובר במעי בהמה! וכך אמר הגאון רבי שמחה קסלר זצ"ל:⁸
שמעתי ממורי ורבי הגה"צ רבי אליהו אליעזר דסלר זיע"א שאמר כך: גלות במובן הפשוט עניינה עונש

מעין החכמה

7. מדרש תהלים (מזמור קיד).

8. הובאו דבריו בקובץ בית חיינו - פסח שבועות סוכות (עמוד קמו).

השפיעו וחלחלו אל תוך לבותיהם של בני ישראל, וזה העלה את חשיבותם של המצריים בעיני ישראל, ויחד עם זה החליש וטשטש את יסודות האמונה שהיו מקובלים בידם מאבותיהם, וכך נפלו והתדרדרו למיט שיערי טומאה...

ונפרט יותר...

והתבודדו בין כתלי בית המדרש. וכיון שכך, לא היתה למצריים שום אפשרות לשלוט בהם ולשעבדם!

נמצא, שעיקר גלות מצרים היתה ההשפעה של המצריים עלינו להחליש את אמונתנו. כל האמונות שהיו אז במצרים, באילולי מצרים, בחכמת הכישוף והאצטגנינות, כל אלו

אזי חיים בלעונו...

עצמית! את כל חיותם הם ינקו מן המצרים!

במצרים היו עם ישראל בלועים בתוך מצרים, וזו היתה עיקר גלותם. גלות הנפש! **הנפש** נטמעה ונקשרה בעבותים בקליפת מצרים. ולכן פשוט שפשטה בהם לגמרי טומאתם תרבותם והשקפתם וכו', והיו שקועים שם במיט שיערי טומאה, עד שכמעט לא ניכר החילוק בין המצרי לבין ישראל.

וזהו עומק דברי חז"ל במה שאמרו ש'אין עבד יכול לברוח ממצרים'. שבוודאי אין המכוון שלא יכול לברוח במציאות, כאשר ראינו בדור אחרון בשליטת הקומוניזם הידוע לשמצה, כאשר ירד מסך הברזל על שיערי רוסיה.

בשיחה שמסר האדמו"ר מביאלא, הגה"צ רבי בצלאל שמחה מנחם בנציון רבינוביץ שליט"א אמר כך:?

כשרצו במדרש לתאר את עומק הגלות אמרו כך: **'מהו גוי מקרב גוי, כאדם ששומט את העובר ממעי בהמה'...**

מצבו של עם ישראל במצרים דומה לעובר שבמעי אמו!

כידוע, בזמן שהעובר נמצא בבטן אמו, הוא מקבל את חיותו מאמו.

בשעה שהעובר שוהה בבטן אמו, אין לו חיות עצמית! הוא חי בזכות אמו!

כך, כשהיו עם ישראל בשעבוד מצרים, לא היתה להם חיות

מעין החכמה

9. **והובאו** דבריו בספרו מבשר טוב - כח תשובת ישראל (עמוד קכה).

ותרבותם ודעותיהם הלכו מסוף העולם ועד סופו, והיה בכלתי אפשרי להשתחרר לגמרי מכבלי זה העול של התפשטות דעותיהם וטומאתם הנוראה, שהרי מצרים היתה "עֲרֹת הָאָרֶץ" (בראשית מב, ט).

שם, במצרים, השתעבדו הנפשות תחת שפלותה הנוראה והזוהמא והחלאה של טומאת מצרים...¹⁰

שעם כל סגירת שעריהם ללא אפשרות יציאה משם, מכל מקום ברחו והתחמקו הרבה מאחינו בני ישראל מתחת ידם העריצה של מלכות הרשעה.

אלא המכוון בזה, שאף אם ברח ויצא העבד ממצרים לא היה יכול לנתק עצמו כי אם משעבוד הגוף, אבל נפשו נשאה בהשפעת עבדות מצרים, שהשפעתם

מעין החכמה

על ידי השלטונות לירב מטעם, זאת אומרת, רב רשמי מטעם השלטונות בעיר אודסה. הוא ידע להתחנף לאנשי הממשל, ולאחר זמן הם מינו אותו ליועץ הממשלה לענייני יהדות, לשם כך הוא התיישב בעיר פטרבורג, שהיתה אז הבירה של רוסיה. קרעפס זה, שהיה איש קשה ורע לב בטבעו, ניצל את מעמדו בממשלה כדי להצר ליהודים שומרי תורה ומצוות.

כשנודע לרבי הרש"ב שקרעפס וחבורתו סיימו את איסוף החומר וכי הם עומדים בימים הקרובים להגיש אותו לממשלה. הוא ביקש מבנו, הרבי הריי"צ, לנסוע לעיר פטרבורג לנסות לבטל את הגזירה החדשה.

הרבי הריי"צ נפגש בפטרבורג עם עסקנים יהודים ועם אנשי ממשל רבים, אך ללא הצלחה. בלית ברירה חזר הרבי הריי"צ לליובאוויטש להודיע לאביו, הרש"ב, כי נכשל בניסיון לבטל את הגזירה. כהשגיע הרבי הריי"צ לליובאוויטש היה הרבי הרש"ב, לפני התפילה, הוא התהלך בחדר אנה ואנה, כשהטלית על כתיפו ובדק את הציציות. לאחר שסיפר לאביו כי לא הצליח במשימתו, אמר לו הרבי הרש"ב: אתה רואה את הטלית! לטלית יש כח לעזור את החיצונים והקליפות.

10. וכאמור שורש הנפילות נובע מכך שמעריצים את תרבות הגויים.

עלינו לדעת שההערצה הזו היא סימפטום לנפש פצועה וחלשה! ואדם שמוזהה בקרבו הערצה לתרבות הגויים, עליו להתעורר ברחמים על הניצוץ האלקי שבקרבו הנתון בשביה ובגלות תחת טומאת הגויים.

ופטור בלי כלום אי אפשר, ונביא סיפור על נפש עלובה.

זה הוא הסיפור (ספר רבותינו נשיאינו, חלק ב - עמוד 69):

יום אחד נודע לרבי הרש"ב מליובאוויטש, שחבורת יהודים פורקי עול ובראשם יהודי בשם קרעפס, נועדו והחליטו להלשין לשלטון הרוסי על כל היהודים שומרי תורה ומצוות. הם ערכו חומר רב ובו ראיות והוכחות בכתב, שענין הדת פוגע בתרבות, ועוד כתבי פלסתר כיוצא בהם, ובהם תובעים תביעות מוחלטות לאסור את לימוד התורה, ובפרט את תורת הקבלה.

אותו קרעפס, שלא היה לו שום מושג בתורה, אך החשיב את עצמו למומחה ביהדות, נתמנה

הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים'.

ומכיון שיניקת חיותם היתה מן המצרים הם לא יכלו להיגאל, ולכן אמר בעל ההגדה: 'ואילו לא הוציא

הגיעה עת הגאולה

שלא היתה להם שום זכות, לכן נתן הקב"ה לעם ישראל שתי מצוות: פסח ומילה.

כך חלפו השנים, עד שהגיע הזמן, הגיעה העת לגאול את עם ישראל. אך מכיון

מעין החכמה

הריי"צ ביקש מקרעפס להראות לו את החומר שאסף. קרעפס, שלא חשד בשום דבר, נתן לריי"צ את כל החומר שאסף.

כשקיבל הריי"צ לידיו את הדפים הרבים בכתב ידו של קרעפס, קרע אותם לחתיכות קטנות מול פניו ההמומים של קרעפס.

קרעפס ניסה לעצור את הריי"צ מלקרוע את הדפים, אך ללא הצלחה. הריי"צ המשיך במעשהו ולא הפסיק עד שקרע את כל הדפים לחתיכות קטנות.

קרעפס, שראה מול עיניו איך שכל עבודתו יורדת לטמיון, צעק וקילל את הריי"צ: מה עשית לי? כבר זמן רב שאני אוסף את החומר הזה ואין לי העתק ממנו. איך אגיש עכשיו את החומר? הרי נקבעה לי פגישה בעוד יומיים עם שרי הממשלה, בה הם היו צריכים להחליט על גזירת הגזירה! ומה אראה להם עכשיו!!

זמן רב המשיך לצעוק, לקלל ולהשתולל, עד שמגודל הכעס סטר לריי"צ על פניו. הריי"צ ברח ממשרדו של קרעפס וחזר מיד לליובאוויטש לבשר לאביו על ביטול הגזירה.

לאחר זמן קצר חלה קרעפס במחלה חמורה ותוך זמן קצר נפטר...

הרבי הריי"צ תפס בידיו את ציציות טליתו של אביו, נשקם בחוזקה ורץ במהירות לרכבת הנוסעת חזרה לפטרבורג. הוא היה בטוח שהפעם יעלה בידו לבטל את הגזירה.

כשהגיע הריי"צ לפטרבורג בפעם השנייה, החליט שהפעם יפגש עם קרעפס. הוא הלך למשרדו של קרעפס וביקש ממנו לקבוע לו זמן לפגישה באחד מהימים הקרובים. למה לדחות את הפגישה - אמר קרעפס לריי"צ - עכשיו יש לי זמן פנוי, הבה נשוחח כעת.

קרעפס שהכיר את הריי"צ מפגישות קודמות, לא ידע את מטרת בואו, ולכן קיבל אותו בכבוד גדול ובסבר פנים יפות.

בתחילה הם שוחחו על כל מיני דברים, עד שהתגלגלו הדברים והם החלו לשוחח על הגזירה החדשה שקרעפס עומד לבקש מהממשלה לגזור על היהודים שומרי התורה.

בהתרברבות גדולה סיפר קרעפס לריי"צ על החומר הרב שאסף נגד התורה ומצוותיה, וכי הוא מקוה להגיש את החומר לממשלה בעוד ימים אחדים. הוא הוסיף להקניט את הריי"צ: עכשיו נראה מי ינצח!! הפעם תיגזר עליכם גזירה שלא תוכלו להתאושש ממנה...

אֶתְכֶם עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים וְאָבָא אֶתְכֶם אֱלֹהִים
 (שמות יט, ד) - מלמד שהקב"ה שלח ענני
 כבוד והם נשאו את עם ישראל על גביהם
 (בדומה לנשר הנושא את גוזליו על כנפיו)
 ממצרים היישר לבית המקדש שבירושלים,
 ושם ערכו עם ישראל את ליל הסדר
 בשמחה ובשירים, ואכלו מקרבן הפסח
 כמצוותו, ולאחר מכן, באמצע הלילה
 החזירו העננים בחזרה למצרים.

והנה, כחלק ממצות שחיתת הָשָׁה לקרבן
 פסח גם ציוה הקב"ה את עם ישראל
 לקבל בכלי את דם השה ולתת ממנו על גבי
 שתי המזוזות - דהיינו על גבי שני
 המשקופים שבשני צידי הפתח - ועל
 המשקוף העליון, כמו שנאמר: "וְלִקְחוּ מִן
 הַדָּם וְנָתְנוּ עַל שְׁתֵי הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמִּשְׁקוֹף
 עַל הַבָּתִּימִים אֲשֶׁר יֹאכְלוּ אֹתוֹ בְּהֵם" (שם יב, ז).

אלא שהפלא הגדול הוא, שכאשר משה
 רבינו מסר לעם ישראל את
 המצוה הזאת הוא שינה לכאורה ממה
 שהי ציוה, שהרי ה' אמר למשה: "וְנָתְנוּ
 עַל שְׁתֵי הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמִּשְׁקוֹף" - קודם
 על המזוזות ורק אחר כך על המשקוף,
 ואילו כשמשה מסר את המצוה לעם
 ישראל הוא אמר להם: "וְלִקְחוּ מִן הַדָּם
 וְנָתְנוּ עַל הַמִּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵי הַמְּזוּזוֹת מִן הַדָּם
 אֲשֶׁר בְּפֶתַח" (שם פסוק כב) - קודם על
 המשקוף ורק אחר כך על המזוזות.

וכך אמר אבא מארי עט"ר רבינו יורם
 מיכאל אברג'ל זיע"א (אמרי נועם,
 בא - מאמר ב), וז"ל:

בפרשתנו, פרשת בא, מצוה הקב"ה
 את עם ישראל לקחת שֶׁה
 בעשור לחודש ניסן ולשמור אותו בבית
 עד יום הארבעה עשר לחודש, ואז
 לשחוט אותו לקרבן פסח.

ומפרש רש"י:

ומפני מה **הקדים לקיחתו לשחיטתו**
ארבעה ימים, מה שלא ציוה כן
 בפסח דורות? היה רבי מתיא בן חרש
 אומר, הרי הוא אומר: "וְאָעֲבַר עֲלֶיךָ וְאָרְאֶךָ
 וְהִנֵּה עֹתָךְ עַת הַדָּיִם" (יחזקאל טו, ח), הגיעה
 שבועה שנשבעתי לאברהם שאגאל את
 בניו. ולא היו בידם מצוות להתעסק בהם
 כדי שיגאלו, שנאמר: "וְיִאֶתְּ עֵרֶם וְעָרִיבָה"
 (שם פסוק ז), ונתן להם שתי מצוות, דם פסח
 ודם מילה, שמלו באותו הלילה, שנאמר:
 "מִתְבוֹסֵסֶת בְּדַמֶּיךָ" (שם פסוק ו), בשני
 דמים, ואומר: "גַּם אֶת בְּדָם בְּרִיתְךָ שְׁלַחְתִּי
 אֲסִירֶיךָ מִבּוֹר אֵין מַיִם בּוֹ" (זכריה ט, יא).

ולאחר שעם ישראל מלו את עצמן ושחטו
 את קרבן הפסח, בהגיע ליל פסח,
 שאז היו עם ישראל אמורים לשבת איש
 איש ומשפחתו ולערוך את ליל הסדר
 ולאכול מקרבן הפסח, עשה להם הקב"ה נס
 גדול ועצום, כמבואר בדברי התנא הקדוש
 רבי יונתן בן עוזיאל על מה שנאמר: "וְאָשָׂא

כל על המשקוף ורק אחר כך על המזוזות, כדי להקדים את כבודו של הקב"ה.

וכיצד באמת נהגו עם ישראל למעשה?

על כך מעידה התורה ואומרת בהמשך הענין: "וילכו ויעשו בני ישראל פֶּאֶשֶׁר צִוָּה ה' אֶת־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כִּן עָשׂוּ" (שמות יב, כח), כלומר, עם ישראל הקדימו לתת מן הדם על מזוזות הפתח ורק לאחר מכן על המשקוף כפי שהי ציוה את משה, ולא להיפך כפי שמה ציוה להם, וזאת כדי להקדים את כבודם של החכמים כרצון הבורא ברוך הוא.

ואם נצרף את פירושו של הכלי יקר לדברי רבי מתיא בן חרש שהזכרנו לעיל שכשבא הקב"ה לגאול את עם ישראל ממצרים לא היו בידם מצוות להתעסק בהם כדי שיגאלו, ולכן נתן להם הקב"ה את מצות קרבן הפסח ומצות המילה כדי שתהיה בידם הזכות להיגאל, ניתן לומר שבמצות קרבן הפסח, במה שציוה אותם לתת מדם השה על שתי מזוזות הפתח ועל המשקוף, רמז להם הקב"ה מצוה נוספת שאם יתחזקו בה יהיו זכאים להיגאל, והיא מצות כבוד החכמים - משה ואהרן - ומוראם...¹¹

ולתוספת עומק...

ולכאורה הדבר צריך ביאור: הלא אין לנו דייקן ודקדקן במצוות של ה' כמשה רבינו, ותמיד כשמה מסר את מצוות ה' לעם ישראל דייק ביותר למוסרם ממש כפי שקיבלם מפי הגבורה ללא שום שינוי חלילה, ומדוע כאן משה רבינו שינה מהמצוה של ה'?

אכן מצינו ביאור נפלא לכך בספר הקדוש כלי יקר (שמות יב, ז) ששתי מזוזות הפתח הן כנגד משה ואהרן - הימנית כנגד משה והשמאלית כנגד אהרן. והמשקוף העליון המשקיף מלמעלה על הפתח הוא כנגד הקב"ה המשקיף על כל העולם מלמעלה, כמו שנאמר: "כִּי הִשְׁקִיף מִמְרוֹם קִדְשׁוֹ ה' מְשַׁמֵּם אֶל־אָרֶץ הַבְּיִט" (תהלים קב, כ).

וציוה הקב"ה את משה לומר לעם ישראל שיתנו מדם השה ראשית כל על שתי המזוזות ורק אחר כך על המשקוף כדי להראות להם שהקב"ה חולק כבוד גדול לחכמי ישראל ולכן מקדים את כבודם לכבוד עצמו.

אולם משה רבינו ברוב ענוותנותו, כשבא למסור את המצוה לעם ישראל בוש ונכלם לומר להם להקדים את כבודו לכבודו של הקב"ה, ולכן שינה מעט ממצות ה' ואמר להם לתת מדם השה קודם

מעין החכמה

11. ממשיד אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'יל זיע"א (אמרי נועם, שם), וז"ל:

לפי זה, מה שנאמר בנוגע לסגולת הדם אשר בפתח: "ועבר ה' לנגוף את מצרים וראה

מסילות אל הנפש

פרשת בא - הגיעה עת הגאולה

"לך ואספת את זקני ישראל" (שמות ג, טז). במצרים - "ובאת אתה וזקני ישראל" (שם פסוק יח). בסיני - "עלה אל ה' אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל" (שם כד, א). במדבר - "אספה לי שבעים אישי" (במדבר יא, טז). באוהל מועד - "ולזקני ישראל" (ויקרא ט, א). אף לעתיד לבוא הקב"ה חולק כבוד לזקנים, הדא הוא דכתיב: "וחפרה הלבנה ובושה החמה" (ישעיה כד, כג), וכתוב: "ווגד זקניו כבוד" (שם).

ורצון הקב"ה שעם ישראל ינהגו כבוד גדול מאוד בחכמי ישראל וצדיקי הדור ממש כמו שהם מכבדים אותו, ויראו מהם ממש כפי שהם מתייראים ממנו, וכמאמר חז"ל (אבות פ"ד מ"ב): 'מורא רבך כמורא שמים', וכמו שמובא בגמרא (סנהדרין ק). שכל החולק על רבו כחולק על השכינה, וכל העושה מריבה עם רבו כעושה עם השכינה, וכל המתרעם על רבו כאילו מתרעם על השכינה, וכל המהרהר אחר רבו כאילו מהרהר אחר השכינה.

ויתירה מזאת, הקב"ה אף מקדים את כבודם של חכמי ישראל לכבודו, ומקפיד על פגיעה בכבודם יותר ממה שמקפיד על פגיעה בכבודו. כמו שמשופר בנביא (מלכים א - פרק יג) שכאשר בא הנביא לפני ירבעם הרשע בזמן שהיה עומד ומקריב קרבנות לעבודה זרה במזבח שבנה, והוכיח אותו על פי ה' בדברי תוכחה קשים ביותר, ירבעם כעס מאוד והניף את ידו לעבר הנביא ואמר לעבדיו לתפוש את הנביא, מיד ענש אותו הקב"ה - "ותיבש ידו אשר שלח עליו ולא יכול להשיבה אליו" (שם פסוק ד), וממעשה זה מדייקים חז"ל במדרש (ילקוט שמעוני, מלכים א - רמז רא) שיחס הקב"ה על כבודם של צדיקים יותר מכבודו, שעומד (ירבעם) ומקריב על גבי המזבח לעבודה זרה ולא יבשה ידו, וכיון ששלח ידו בצדיק (בנביא) יבשה ידו.

את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח ה' על הפתח ולא יתן המשחית לבוא אל בתיכם לנגוף" (שמות יב, כג), פירוש הדבר הוא: שעל ידי שעם ישראל יאחזו היטב במצות כבוד החכמים ומוראם, ויכבדו כראוי את משה ואהרן וזקני ישראל, על ידי כן הקב"ה ישמרם מכל רע ולא יתן למשחית לבוא אל בתיכם לנגוף.

ולפי האמור יובן גם מה שאומרת התורה שלאחר שמשחית ציוה את עם ישראל לתת מדם השה על המשקוף ועל שתי מזוזות הפתח, הוסיף וציוה: "ושמרתם את הדבר הזה לחוק לך ולבניך עד עולם" (שמות יב, כד), אשר מפשט הכתוב משמע לכאורה שישנו חיוב על כל עם ישראל שבמשך כל הדורות לשמור ולקיים את המצוה לתת בערב פסח מדם הקרבן על מזוזות הפתח ועל המשקוף ולא רק על עם ישראל שהיו במצרים.

ושואלים המפרשים (אור החיים הקדוש כאן): הלא דבר זה הינו תמוה ביותר, שהרי לא מצינו לשום חכם מחכמי ישראל בשום דור שקיים מצוה זו. וכי נעלמה מהם ח"ו מצוה המפורשת בתורה!?

אולם על פי הני"ל יש לבאר שכוונת התורה היא שאת תוכנה הפנימי של מצוה זו - להיזהר ביותר בכבוד החכמים ואף להקדים את כבודם לכבוד הבורא ב"ה - אותו יש לשמור 'לחוק לך ולבניך עד עולם', כיון שזהו היסוד שהכל עומד עליו.

מכל האמור נמצינו למדים שהקב"ה נוהג כבוד גדול בחכמי ישראל, כמובא במדרש (ויקרא רבה, פרשה יא - אות ח): לא במקום אחד ולא בשני מקומות מצינו שחלק הקב"ה כבוד לזקנים, אלא בכמה מקומות: בסנה -

נרמזים ומבינים...

כאמור, כדי להיגאל היו זקוקים עם ישראל לזכויות, ולכן נתן להם הקב"ה שתי מצוות עשה.

והנה, מצוה כתיקונה, היא מצוה הנעשית בכל ממדי האדם: במעשה, בדיבור, בכוונה ובתשוקת הלב.

ושם, במצרים, היו עם ישראל שקועים בתוך זוהמת מצרים, וחלק הכוונה ותשוקת הלב נעלם מהם. ואף בני העליה שכן היו שייכים למושגים הללו, ודאי שלא השיגו בפנימיות המצוה כמשה ואהרן...

ולכן הם מצאו לעצמם עצה, להתקשר במשה ואהרן, ובכך הצטרפה המצוה שעשו לתשוקת הלב של משה ואהרן, ונגמרה המצוה בשלימות כפי ערך קדושתם של משה ואהרן.

וממילא לא יכל הסטרא אחרא ליגע במצוה שקיימו משה ואהרן ונתקבלה לרחמים ולרצון.

וזה לא היה הריוח היחיד.

עם ישראל הבינו את הרמז. ולכן בשעה שבאו לקחת את השה לביתם, הם קישרו את עצמם למשה ואהרן.

וזה לשונו של הגה"ק רבי יואל טייטלבוים זיע"א:¹²

וַיִּלְכוּ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כִּן עָשׂוּ (שמות יב, כח), ודרשו במכילתא: **"כִּן עָשׂוּ"** - אף משה ואהרן כן עשו.

ולא בא היתור (**כִּן עָשׂוּ**) ללמדנו שאף משה ואהרן קיימו קרבן פסח, שהרי זה דבר פשוט.

אלא כוונת הפסוק ללמדנו: שנצטרפו והשתתפו ישראל במעשה מצוה זו עם מעשיהם של משה ואהרן, **על ידי שהתנו בעשייתו שעושים אותו על דעתם כפי שקיבלו מפי הגבורה, ועל ידי זה נתעלו מצוותיהם לבחינה גדולה מאוד.**

ולתוספת הסבר:

מעין החכמה

מדוייק, ועל ידי זה יהיה ביתם שמור מכל פגע ונוק, ויתמלא בשפע של ברכה והצלחה ובריאות איתנה וכל מילי דמיטב.

12. מתורתו של רבינו (חלק ד - עמוד קיז).

ולכן צריך כל אדם להתחזק ביותר בדבר זה, ולהחדיר זאת גם בבני ביתו וילדיו היקרים, להיזהר ביותר בכבודם של חכמי וזקני הדור, ולציית לכל הוראותיהם באופן

ושאלנו האם יש קשר בין לקיחת הקרבן לגאולה?

והתשובה: כן. יש קשר. ענין הגלות הוא השעבוד תחת חיות מצרים. והגאולה הוא קבלת החיות ממשה ואהרן.

ומעת לקיחת קרבן פסח זכו עם ישראל להתקשר במשה ואהרן.

על ידי ההתקשרות שהתקשרו במשה ואהרן, הם זכו להתנתק מחיות מצרים ולקבל חיות חדשה!

אור וחיות מנשמתם של משה ואהרן.

ועתה נשוב לדברי הגר"א שכתב, שהארבע מאות שנה (שהתחילו עם לידתו של יצחק) הסתיימו בשבת הגדול, עם לקיחתו של השה לבית.

ברא עולמו במדת הרחמים

הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ" (בראשית א, א), והיינו שהשמים והארץ נבראו בשם אלהים, וכידוע שם אלהים הוא שם של מדת הדין.

ואילו אחר כך נאמר: "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת הוִי"ָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם" (שם ב, ד).

והיינו שהשמים והארץ נבראו בשמות הוי"ה אלהים, וכידוע ששם הוי"ה הוא שם של מדת הרחמים, והעולם נברא גם על ידי שם זה, ולא רק שהוא השתתף בכריאה אלא שהוא קדם לשם אלהים.

וזה לשונו של רש"י הקדוש: 'בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים' - ולא אמר ברא ה', שבתחילה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מדת רחמים ושיתפה למדת הדין. והיינו דכתיב: 'בְּיוֹם עֲשׂוֹת הוִי"ָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם'.

'איזו עוצמה' - הרהר יוסי לעצמו - 'חבל שגם אני לא הייתי באותה תקופה, לפחות פעם אחת בחיים הייתי מקיים מצוה כמו שצריך'...

המחשבות טרדו אותו, והוא קם והלך - אתם צודקים - לרב שלו...

הרב שמע את הדברים ואמר לו: גם אתה יכול לזכות לכך!

אני? איך??

אני אסביר, אך קודם כל הקדמה:

בשעה שרצה הקב"ה לברוא את עולמו, רצה לברואו במדת הדין, אך מכיון שראה שהעולם לא יכול להתקיים כך - שיתף בו את מדת הרחמים.

וזה רמוז בתורה - בתחילת הבריאה נאמר: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת

מופעים של האור האלקי, היינו נתפסים בחומר, במוגבל, ושוכחים מהאלקות.

אך ראה הקב"ה שאם העולם יברא כך, יקשה על הברואים לעבוד אותו, כי

ההסתר פנים גדול מדאי, ולכן שיתף בבריאה את מדת הרחמים, ועל ידי מדת הרחמים נוצר בתוך החושך הכפול ומכופל, בתוך האטימות של ההסתר פנים - הברקות של אור. משהו מן האור שמעבר מתנוצץ מפעם לפעם בתוך החשכה. ההילוך בעולם הזה דומה לאדם המהלך בחשכה גמורה, ולפתע מאיר ברק, לרגע אחד מתבהר העולם - ומיד חוזרת החשכה...¹⁵

אך באותו רגע מקבל האדם סוג של התמצאות: איפה הוא עומד ומהו הכיוון. וזה נותן לו כח להמשיך בדרך...

התגלויות אלו, שהם שיתוף מדת הרחמים במדת הדין, מופיעות על ידי

והנה מהשתתפותה של מדת הרחמים בבריאה הרווחנו רבות. ואחד

מהרווחים הגדולים ביותר הוא: **שניתן רשות לצדיקים לגלות אלקותו יתברך בעולם.**

וזה לשון קדשו של הגה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זי"ע א"י:¹³ והנה אמרו רז"ל בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים, שיתף בו מדת רחמים - דהיינו התגלות אלקות על ידי צדיקים...

וכך הסבר הדברים:¹⁴ שם אלקים הוא שם הדין והגבורה, הגורמת להתכנסות, הסתגרות והצטמצמות כלפי פנים, וההסתרה של האלקי כלפי חוץ.

בתחילה רצה הקב"ה לברוא את עולמו במדת הדין, ואם העולם היה נברא כך, האלקות היתה נעלמת ונסתרת. לא היינו רואים בעולם

מעין החכמה

ואסביר לך הענין במשל אשר תוכו רצוף אהבה, לאדם אשר נאסר במאסר ויושב בחושך זמן רב עד שסובר שאין בנמצא עוד בעולם שום אור, ויש סמוך אצלו בית שמאיר בו אור גדול, ופתאום נפתח קצת הפתח וראה את האור, ולמשל מי שנסגר באיזו מערה עמוקה חושך ואפלה, וסמוכה לה הר גבוה ובו חומה גדולה, ולפנים מזו החומה עוד כמה חומות, ולפנים מן החומות יש טרקלין גדול ונורא ובו מדורין הרבה, ולפנים מן כל הבתים יש שם בית אחד אשר מאיר בו אור

13. תניא - שער היחוד והאמונה (פרק ה).

14. ראה בביאור התניא (שם עמוד 69) לגאון החסיד רבי עדין אבן-ישראל זי"ע א"י.

15. כתב הגה"ק רבי אהרן ראטה זי"ע א"י (שומר אמונים - מאמר התרגשות הנפש), וז"ל: וכשהקדוש ברוך הוא מאיר לפעמים להאדם מגודל החשכות וטמטום הלב והצער, אז מתחיל להשתוקק אליו יתברך, וההשתוקקות היא לפי העת והזמן, וכפי שנתרצה הנפש אליו יתברך...

ענין עמוק מאוד, והרוצה להעמיק בו ילמד את הספר וצדיק יסוד עולם של הגאון המקובל הרב יצחק גינזבורג שליט"א...
ואנו נמשיך בדרכנו...

הצדיקים שמכח נשמתם יכולים להשיג מעבר לגבולות העולם הטבעי...
ובמאמר מוסגר: ענין זה של גילוי האלקות על ידי הצדיקים, הוא

כיצד לומדים תורה

אך דא עקא, שהרבה פעמים אנו לומדים ואין אנו מרגישים שאנו מתקדמים באופן רציני.

כולנו הורגלנו מילדותנו לשמוע וללמוד על מעלת התורה הקדושה. ועל המעלות הנשגבות אשר היא מסגלת.¹⁶

מעין החכמה

האור, והוא עומד תחת האור ואינו יכול לעלות, כי האברים כבדים עליו וההר גדול ומשופע, עד שבא אדם אחד היושב על ההר ומושיט לו סולם לעלות, ועל ידי הסולם הזה קשה מאוד לעלות כי צריך לזה קלות האברים ומסירת נפש גדול בעלותו שלא ינטה לצדדים, והרבה פעמים עולה קצת ונופל עד אין שיעור פעמים, עד שמרחם עליו בעל הבירה ופושט יד ימינו ומקבלו, והמשל הזה עמוק הוא ואי אפשר כל כך לפרשו והצריכים יבינו... וזה ענין התקשרות הצדיקים...

גדול ומופלא עד אין שיעור וחקר, והבית הזה מוקף מכמה כתלים, ורק דרך החורים והבקיעין של הבית מאיר האור הנעלם ההוא, וכל הקרוב קרוב קודם להתנוצץ בו זה האור, או לפי ערך קרבתו לזה הבית, עד שסמוך לחומה החיצונה כבר נתמעט האור ואינו מאיר כל כך, עם כל זה לפי ערך חשכות המערה גם כן נחשב לאור גדול, ולכל אלו הפתחים יש להם פתחים וארובות המפולשים זה לעומת זה, וגם ארובות שאינם מפולשים.

16. חכמינו הקדושים גילו לנו שכל העוסק בתורה לשמה, זוכה, ואף אחד לא יכול למונעו ולעצור אותו מעבודתו, והוא מתרומם על כל המעשים, גבוה מעל כל הברואים. וזה לשון קדשם (אבות פ"ו מ"א): רבי מאיר אומר, כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה... ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים.

ולפעמים נפתח איזה פתח וארובה, ואדם היושב בחושך כשרואה זה האור אז שמח בשמחה, ומתחיל להשתוקק לצאת מזו המערה החשכה לעלות לההר, ולפעמים בעת רצון גדול בעידן שמחה נפתח איזה חור קטן שהוא גם כן מפולש, והגם כי לאפס ואין נחשב נגד האור המאיר דרך הפתחים, אבל בשביל שהוא מפולש וכשנפתח מאיר על ידו אור גדול וקדוש.

ובענין זה מסופר בספר צדיק יסוד עולם (מזוועה"ל, פרק שמיני - עמוד 220), וז"ל:

וכשאדם זוכה לראות זה האור אז נפשו משתוקק ומתלהב עד אין שיעור בכלות נפש ממש, ומגודל ההשתוקקות שובר במסירת נפשו דלתי המערה וקופץ בכח גדול לזכות לזה האור, ותיכף ביציאתו נתכסה זה

רוסיה, ארץ רחבת ידים שבה התגוררו יהודים רבים, ובה חוו מדי פעם פחדים ולחצים

סכנה יש בדברים הללו, נראה כאילו הקיץ הקץ חלילה על הכל...

רבי שלומק'ה שישב שקוע בתוך עצמו, הבחין בַחֲרוֹן פְּנֵי שֶׁל בְּנוֹ, שעמד ניצב נוכח הקצין הרוסי.

קם ושאל את רבי גדליה משה, לִפְשֵׁר הַדָּבָר ומה מטרת בואו של הקצין...

בקשר לתלמוד תורה... מלמל רבי גדליה משה מרתית בקולו.

מה...? נדעק רבינו, מה...? הם רוצים לפגוע בתלמוד תורה... ותוך כדי דבריו ניגש אל הקצין הרוסי תפס בו, כרך ידיו סביב צוארו והחל לחונקו...

רעדה אחזה בכל בני הבית. לפגוע בקצין רוסי...! זה היה מעבר לכל דמיון בימים ההם. רבי גדליה משה התערב, מתחנן בפני אביו להניח לו, לקצין.

לאחר שרבינו שמטו מידו, יצא הקצין את הבית, כשהכל מצפים בחרדה לבאות, חוששים לאנשי הבולשת שעלולים להופיע בכל רגע, בְּלִוֵי הַקָּצִין הַנֶּפֶגַע. **אולם רבי שלומק'ה שמר על קור רוחו, המשיך כדרכו בעבודת ה' ללא שיור.**

והנה, למרבית הפלא, עברו, נקפו הימים ואיש מאותה בולשת לא הגיע. הקצין בעצמו נעלם, כאילו בלעתו האדמה, לא הופיע עוד כלל.

רבי שלומק'ה לא שוחח על כך, כדרכו, והדבר נשאר כאחד הפלאים המכוסים בפעולות חייו של רבי שלומק'ה. התלמוד תורה המשיך להתקיים עד אשר עזב רבי שלומק'ה את זוועהיל ועלה לארץ ישראל, בשנת תרפ"ה.

מאת שכניהם הגויים. אולם, מעת שהחלה ההנהגה הקומוניסטית, הוחמר המצב, מאוד!

סטלין הקים את ה'מחלקה היהודית' (ה'ייבסקציה' הארוה), שמטרתה היתה להשמיד את כל היהדות, ולגרום לכך שכל היהודים ישכחו את יהדותם, ויתבוללו בין הגויים.

הגה"ק רבי שלומק'ה מזוועהיל, שימש באותה תקופה נוראה ברבנות העיר זוועהיל. במסירות נפש ניהל את כל צרכי העיר, בפעולות חסד וצדקה ובהפצת תורה.

ומכלל פעולותיו היה החזקת תלמוד תורה. למרתף ביתו היה אוסף ילדים ונערים ומלמדם תורה ויראת שמים.

הדבר היה כרוך במסירות נפש ממש, כי כל מי שנמצא על ידי ה'ייבסקציה' מלמד תורה ואמונה היה נשלח לסיביר, נידון לעינויים קשים. להחזיק תלמוד תורה היה זה נורא שבפשעים, ברדיפת הדת של הבולשביקים האכזריים.

אולם רבי שלומק'ה מזוועהיל, לא שת לבו לכל זאת, העמיד מלמדים על חשבונו לשמור על גחלת היהדות. שְׁנֵים המשיך רבי שלומק'ה בפעולותיו אלו.

והנה, יום אחד, נכנס קצין רוסי לבית רבינו, ושאל אם זוהי כתובתו של רבי שלומק'ה. בנו רבי גדליה משה, קידם את פניו ושאל למבוקשו. החל הקצין למלמל, שנודע להם שכאן בבית מתקיים תלמוד תורה ובה לחקור הדבר...

הדברים נפלו כרעם ביום בהיר. הרב גדליה משה עמד מְחֹרָר, בידועו איזו

נמצא, בשעה שמחדש התנא איזה חידוש ומדבר זה החידוש, זה הדיבור בעצמו היא בחינת התורה שבעל פה שחידש, כי משם מוצאה, כמו שכתוב: 'תוצא הארץ נפש חיה'.

נמצא, עכשיו כשלומדים את החידוש הזה, וכשמכניסין הלימוד והחידוש בתוך פה, נמצא שמדבקין רוח הצדיק שחידש זה החידוש עם רוח ממללא, היינו עם הדיבור הלומד זה החידוש עכשיו. וזאת ההתדבקות רוחא ברוחא נקרא 'נשיקין'. נמצא, כשלומדין איזה הלכה שחידשו התנאים, על ידי זה נתדבק רוח התנא עם רוח הלומד, ודומה כאילו נושק את עצמו עם התנא'.

ופירש הגה"ק רבי אליעזר שלמה שיק זיע"א (שפת הנחל - שם), וז"ל:

'כשהאדם לומד בקדושה ובטהרה איזה דין ופסק, שחידש איזה תנא או צדיק אחר - שמכניס את

ומצאנו לגה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א, שהתייחס לכך, וכך הוא אמר:¹⁷

כדי שאור התורה יתגלה באדם הוא צריך להתקשר בשעת הלימוד לאותו צדיק אשר הוא לומד את תורתו.¹⁸ ואם ההתקשרות הזו תהיה מתוך אהבה רבה והכנעה עצומה, אז הוא יזכה למשוך על עצמו גילוי אלקות בשעת הלימוד.

וזה לשון קדשו:

'כשהאדם לומד בקדושה ובטהרה איזה דין ופסק, שחידש איזה תנא או צדיק אחר, על ידי זה נעשה בחינת 'נשיקין'. ונשיקין זה בחינת התדבקות רוחא ברוחא. כי הפסק הזה הוא דיבורו של התנא, ודיבור הוא החיות, כמו שכתוב: 'לנפש חיה' (בראשית ב, ז), ותרגומו: 'לרוח ממללא'.

ו'רוח ממללא', היינו ה'נפש חיה', היא באה מתורה שבעל פה, כמו שכתוב: "תוצא הארץ נפש חיה" (שם א, כד).

מעין החכמה

היה מתחיל ללמוד, היה מזכיר את שם האמורא המוזכר בסוגיא, כמו אמר רבא וכדומה.

ואותו אמורא היה מתגלה אליו בהקיץ, ומלמד אותו את כל העניינים השייכים לסוגיא הזאת ואת כל הקושיות והתירוצים השייכים לזה...

17. ליקוטי מוהר"ן (קמא, תורה יב - אות א).

18. בספר תורת המגיד מזלאטשוב (עמוד שח - אות יב) מובא:

הגה"ק רבי זאב מזבערז זצ"ל, לפני שהיה מתחיל ללמוד סוגיא בגמרא, היה מכין עצמו בהכנה רבתי, הכנה שערכה כמה וכמה ימים, ואחר זאת כאשר

'לאיזה עוצמות אני יכול להגיע? - שאל יוסי.

והרב אמר: אפילו עד לנבואה! וכמו שמצאנו במצרים, שעל ידי שהאמינו במשה זכו לנבואה!

וזה לשון קדשו של הגה"ק רבי אלעזר מליז'ענסק זיע"א:¹⁹

'הנה מצינו בשירת הים שכתוב: "ויאמינו בה' ובמשה עבדו" (שמות יד, לא), ומה לנו מזה שישאל האמינו במשה, הגם שהשם יתברך הבטיח למשה: "וְגַם כִּי־בָרַךְ אֶמְיִינוּ לְעוֹלָם" (שם יט, ט), מה לו למשה רבינו מזה, וכי רצונו היה שיאמינו ישראל בו, הלא לא היה חפץ רק שיאמינו בה'?

ואמנם התורה הקדושה השמיעתנו בזה דבר גדול. דהנה כוונת

המקום היתה בהוציאנו ממצרים שנקבל התורה, והוכרחו לצרוף כצרוף הכסף מזוקק שבעתים, ולכך היו כל אלו המאורעות - קריעת ים סוף ושאר כל הנסים, ומשה רבינו ע"ה היה מקדש עצמו עד שבא למדרגת נבואה ועלה למרום והוריד התורה לישראל.

והנה כל ישראל לא היו יכולים בוודאי שיהיו כולם במדרגה זו של משה

כל מוחו ודעתו, ויודע אשר התנא או הצדיק שגילה את התורה הזאת היה דבוק בחי החיים בו יתברך, והמשיך את שכינת עוזו יתברך אל זה העולם, והוא לומד את דבריו בקדושה ובטהרה... על ידי זה הוא מתחבר עם התנא בהתחברות עצומה, התחברות רוח ברוח, הנקראת בלשון הקבלה 'יחוד דנשיקין'...

נמצא, כשלומדין איזה הלכה שחידשו התנאים, על ידי זה נתדבק רוח

התנא עם רוח הלומד, ודומה כאילו נושק את עצמו עם התנא - וזו המדרגה הכי עליונה שאדם יכול לזכות אליה בזה העולם, בשעה שלומד את תורת הצדיק, שמדבק את עצמו רוחא ברוחא, ונמשך עליו אור עליון מהצדיק, ומרגיש הארה עצומה בתוך לימודו.

ועל ידי כך שמתקשר הלומד עם הצדיק בהתקשרות גדול, על ידי כך רוח הצדיק מלמד אותו איך לחזור בתשובה, **לחדש ימיו שעברו בחושך**, בבחינת: "תַתְּחַדֵּשׁ כְּפָשֶׁר נְעוּרַיְכִי" (תהלים קג, ה)...

'אתה מבין' - פנה הרב אל יוסי - גם אתה יכול לזכות לעוצמות נוראות, אם תלמד תורה מתוך התקשרות אמיתית לצדיקים...

מעין החכמה

19. **אגרת** הקודש המודפסת בסוף הספר הקדוש נועם אלימלך.

זו, ועל ידי זה יכלו כולם לקבל התורה על ידי אחדותם והתקשרותם במשה...
ועתה נחזור לכותב האלמוני...

ושיקבלו התורה על פי מדרגת הנבואה, אך מחמת שהאמינו במשה והתקשרו בו והוא היה משפיע עליהם רוח קדושה, והיה כאילו הם גם כן במדרגה

ענין ההשתטחות

שיתפלל שם תוכל לעלות למעלה בעליות נפש הצדיק, ויכולה תפילתו לעשות פרי למעלה ולמטה, וזהו אמונת הצדיקים אשר אנשים נוסעים על קבריהם...

וכך סיפר הרבי הרי"צ:

כשהייתי בארצנו הקדושה שמעתי שם אנשים אומרים בינם לבין עצמם: 'הייתי אצל רשב"י ואני הולך אל ר' אלעזר' או 'הייתי אצל ר' חייא ואני הולך אל ר' עקיבא'. הרי אם אומרים זאת בתמימות - זה ענין ההשתטחות!

כאשר זוכה האדם להגיע למקום מנוחתו של צדיק, עליו להתמלא ברגשות שמחה עצומים, כמוצא שלל רב, על כך שהקב"ה זיכה אותו ברוב רחמיו להגיע אל הצדיק.

ואז זוכים לחוש בהתעלות נוראה ובקדושה עצומה...

'אז למה נזכרת לכתוב את זה עכשיו? אחרי שכבר נחתנו? - שאל יוסי...

האדמו"ר האמצעי של חב"ד, הגה"ק רבי דובער זיע"א, כתב קונטרס שלם הנקרא 'קונטרס ההשתטחות', בו ביאר בהרחבה את הענין הנשגב והנורא שיש בהשתטחות על קברי צדיקים.

הרב חילק את מעלת ההשתטחות לחמש מדרגות זו מעל זו, והאריך מאוד בביאור כל מדרגה ומדרגה, ואנו נתמקד במדרגה הרביעית, אשר עניינה הוא **האמונה**.

וכך אמר הבעל שם טוב: ²⁰ 'האמונה היא דביקות, והדביקות היא יחוד'.

הבא להשתטח על ציונו של צדיק כשלב מלא על גדותיו באמונה בצדיק, יכול לזכות לדביקות רוחא ברוחא, שעל ידי זה ישיג מעלות רמות ונישאות.

ולחיבת הקודש נביא חלק קטן מלשונו:

'על ידי תוקף התקשרות האמונה בנפש הצדיק מפנימיות ונקודת לבבו... תוכל נפשו לידבק באיזה פרט מנפש הצדיק השוכן שם... ועל ידי זה אפשר שתפילתו

מעין החכמה

20. הובאו דבריו בנתיב מצותיך (נתיב היחוד, שביל ד - אות ז) להגה"ק רבי יצחק אייזק יהודה יחיאל מקאמרנא זיע"א.

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

זוכים להתנתק מחיות הטומאה ולקבל חיות חדשה!

ה. ענין חשוב הוא שבשעה שאדם לומד תורה יקשר עצמו עם אותו צדיק שהוא לומד כעת את תורתו ועל ידי כך הוא יזכה שימשך עליו אור קדושת התורה, ויזכה שהצדיק שאתו הוא התקשר באהבה ילמד אותו איך לחזור בתשובה, **לחדש ימיו שעברו בחושך.**

ו. רצון הקב"ה שעם ישראל ינהגו כבוד גדול מאוד בחכמי ישראל וצדיקי הדור, ממש כמו שהם מכבדים אותו, וייראו מהם ממש כפי שהם מתייראים ממנו, ויתירה מזאת, הקב"ה אף מקדים את כבודם של חכמי ישראל לכבודו, ומקפיד על פגיעה בכבודם יותר ממה שמקפיד על פגיעה בכבודו.

ולכן צריך כל אדם להתחזק ביותר בדבר זה, ולהחדיר זאת גם בבני ביתו וילדיו היקרים, להיזהר ביותר בכבודם של חכמי וזקני הדור, ולציית לכל הוראותיהם באופן מדוייק, ועל ידי זה יהיה ביתם שמור מכל פגע ונזק, ויתמלא בשפע של ברכה והצלחה ובריאות איתנה וכל מילי דמיטב.

א. אנו נמצאים בגלות. וגלות היינו באופן גשמי ורוחני. במובן הגשמי, הגויים משתעבדים בנו ומצרים לנו וגוזרים עלינו גזירות. והגלות הרוחנית היא שהגויים מצליחים להשפיע עלינו מהשקפותיהם ודעותיהם והלכי רוחם.

ב. והנה הגלות הגשמית נובעת מן הגלות הרוחנית. ולכן, רק אם נוצרה בלבנו איזו שהיא הרגשת חשיבות כלפי הגויים שאנו תחת שליטתם, ואנו נכנעים תחתיהם ומושפעים מהם על ידי עליונותם עלינו, באופן שהתחושה שהם חשובים ועליונים קנתה שביטה בלבבנו מבלי משים לב, רק זה נותן להם את האפשרות לשלוט עלינו בצורה גשמית.

ג. ולכן הדרך לצאת מהגלות הגשמית, היא רק על ידי היציאה מהגלות הרוחנית. רק אם נצליח לבודד את עצמנו לגמרי מהשפעת הגויים שאנו שרויים בתוכם ולא תהיה להם חשיבות בעינינו נצליח להסיר את שליטתם מעלינו.

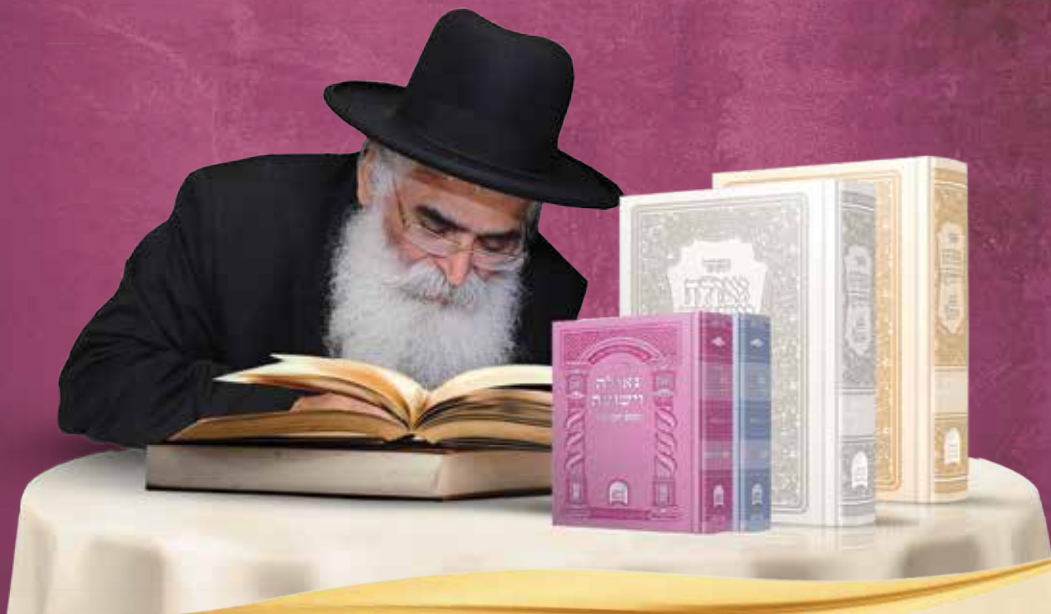
ד. וכדי לזכות לצאת מהגלות הרוחנית זה רק על ידי ההתקשרות בצדיקים. כי על ידי שמתקשרים בצדיקים באמונה, אהבה והכנעה

הסידור המדויק לתפילה מהלב שלך:

- 📖 לקט תפילות לאם ולבת לכל השנה
- 🔍 נעים לעין, אותיות מרהיבות
- 🕒 גדלים שונים - נוח לנשיאה בכל תיק
- 👤 כריכות במבחר גוונים, וכריכות עור

סידור 'גאולה וישועה' לבת ישראל
 הסידור ששופך אור חדש על עבודת התפילה
 מוגה ומדוקדק בכריכה מהודרת,
 עם תוספות עפ"י הקבלה והחסידות.
 בתוספת ספר תהלים, ותפילות לכל זמן ועת.

www.hameir-laarets.org.il
 08-37-40-200

סידור לשחרית באותיות בהירות ומאירות

קל ונעים ✓
 נוח לתיק התפילין ☑
 כתב גדול ומאיר עיניים 🔍
 בתוספת תפילות וסגולות רבות ⚡

סידור 'קול רינה וישועה'
 לתפילת שחרית של ימות החול
 על פי מנהגי אבינו מו"ר
 הרב **יורם מיכאל אברג'ל** זע"א

www.hameir-laarets.org.il
 08-37-40-200

שעזרי השבוע

מפי הרב רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 18:30
שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

שני - כל שבוע בשעה: 20:00
בית הכנסת 'היכל נפתלי' רחוב ברוריה 6

אשדוד

LIVE

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00
בית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

LIVE

שיעורים נוספים ברחבי הארץ מתעדכנים
בכל תחילת שבוע באתר המאיר לארץ
www.hameir-laarets.org.il

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859
קו שמע - המאיר לארץ

פרשת בא ו' שבט התשפ"ג

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
18:15	17:42	16:51	באר שבע
18:14	17:40	16:49	תל אביב
18:11	17:38	16:47	חיפה
18:22	17:47	16:55	אילת
18:18	17:44	16:53	ירושלים
		16:33	ירושלים 40 דק'

מסילות אל הרב

מפי קדשו של אסתר זיעא

בשארם מתמודד על כל סוגיא, עם כל ילד והקשיים שלו, כל ילד והמאמצים שצריך לעשות למענו בשביל שיגאור בן תורה, כל ילדה והמאמצים שצריך להשקיע בה כדי לבנות אותה, ואת הילדים שלה ואת בעלה בשביל שימשיכו ללכת בדרך התורה - כל דבר צריך עבודת נמלים וצער ומאמצים כבירים שאי אפשר להתאר.

אבל מה שחשוב זה מה שיהיה עם האדם אחר כך בימיו האחרון, האם יתקיים בו "ותשחק ליום אחרון" (משלי לא), האם הוא יהיה במקבוצה של 'עובדי אלקים', או במקבוצה של 'אשר לא עבדו', שם מתקיים הפסוק "ושבתם וראיתם... בין עובדי אלקים לאשר לא עבדו" (מלאכי ג). שם מוזכר לך רק לראות, אבל שום הערה אסור לך להגיד.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

- לתרומות: בנק מרכנתיל דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'
- **ביט ופייבוקס במס' 054-26-380-26**